

Van maakbaar naar magisch

Inleiding Boek Wouter Hart en Erben Wennemars

Jarenlang heb ik alles aan de kant gezet om de beste schaatser ter wereld te worden. Ik heb daarin van de beste coaches ter wereld mogen leren hoe je tot duurzame prestaties komt in lijn met de doelen die je stelt.

De lessen die ik leerde staan recht tegenover wat ik veelvuldig om me heen zie gebeuren in de sportwereld, in bedrijven en in de samenleving als geheel. Tijd om dat eens rustig op papier te gaan zetten. Te beginnen met deze door bestsellerauteur Wouter Hart geschreven inleiding vanuit mijn perspectief. Groet Erben!

Het verhaal dat je hier zult lezen, wilde ik al langer schrijven, maar het kwam er nooit van. Nu, in 2025 - het jaar dat ik 50 word en mijn kinderen groot zijn geworden - is het tijd dit wel te doen.

Ik neem je daarom graag even mee terug in de tijd naar de werkelijke start van dit boek. En dus naar 22 augustus 2016 als ik in het vliegtuig zit op weg naar huis vanaf de zomerspelen in Rio de Janeiro.

Al met al hebben we als Nederland best weer een mooi aantal medailles gehaald op de spelen. Acht keer goud, zeven keer zilver en vier keer brons. Elfde in het landenklassement: zeker niet slecht voor een land zo groot als het onze.

En toch zit ik met een vervelend gevoel. Ik weet niet precies wat het is. Een gevoel van teleurstelling? Nee, geen teleurstelling. Het zit dieper. En naarmate ik er langer bij

stil sta merk ik dat ik mezelf steeds meer zit op te fokken. Ik ben boos. De Spelen waren helemaal niet goed voor Nederland. *Omdat er iets niet klopt.* Omdat er iets serieus mis is en ik voel het wel maar kan mijn vinger er niet goed op leggen.

Wel weet ik dat het alles te maken heeft met die teenslippers die ik maar niet los kan laten. Die teenslippers waar de chef de Mission zo trots over is dat hij sporters heeft verboden ze te dragen. *We gaan naar de Copa Cabana en je mag geen teenslippers meenemen.*

We gaan naar de Copa Cabana en je mag geen teenslippers meenemen.

Ook heeft het te maken met het verbod voor atleten om bij de openingsceremonie aanwezig te zijn als ze in de dagen daarna moeten sporten. Het heeft te maken met het medailleprotocol. En met TeamNL waarin iedereen in eenzelfde trainingspak moet lopen, maar in het vliegtuig niemand elkaar opzoekt en de verliezers terug naar huis worden gestuurd op de losersvlucht.

Een karikatuur van zichzelf

Het is het Holland Heineken Huis dat ooit bedoeld was als een ontmoetingsplek voor sporters onderling, hun familieleden en de fans om samen de winst te vieren en het verlies te delen. Het was magisch... Ik weet nog goed hoe ik er na mijn val en gebroken schouder op de Spelen van '98 in Nagano twee weken lang heb rondgelopen. Hoe ik daar de toenmalige prins Willem-Alexander elke avond tegenkwam en hoe Erica Terpstra ons haar kaartjes gaf om de Olympische Spelen volop te kunnen beleven.

Hoe ik daar met vrienden regelmatig hartstikke dronken werd en bij de stand van Randstad een vriendinnetje kreeg voor die paar weken daar in dat Holland Heineken Huis. Het was dé plek om te zijn, dé plek om het Olympische Spelen virus te voelen en de plek om nog weer een stukje meer Nederlander te zijn.

**Het was dé plek om te zijn.
Nu is de omzet hoger dan
ooit, maar er is geen sporter
meer te bekennen.**

In de jaren daarna heb ik het van dichtbij uit zien groeien tot een karikatuur van zichzelf. Tot er in Londen 6000 mensen waren, of er nu in Rio iedere dag 4000 Brazilianen in het

HHH waren. Ze komen af op de naam en faam zoals die is ontstaan en op de steeds grotere artiesten die worden ingevlogen. Maar ondertussen is er is geen sporter meer te bekennen en zijn de medaillemomenten voor die Brazilianen maar een vervelende onderbreking van het feest. De omzet is hoger dan ooit, maar die magie is weg.

En dan valt het kwartje! Dat is het! Dat is waarom ik boos ben! Alles wordt dichtgeorganiseerd, alles gaat over meer geld en nog groter, het gaat over zichtbare maar oppervlakkige vormen en resultaten. *Maar waar is de magie?*

De hele organisatie van de Olympische spelen is door de jaren heen groter en groter gegroeid, met steeds meer vuurwerk en steeds meer geld. Rio zou daarin nog weer een stap extremer zijn dan het al immense Londen van 2012. In Rio zou het boogschieten plaatsvinden op de beroemde plek van het Braziliaanse Carnaval en het beachvolleybal op de Copa Cabana zelf. Het zou het feest zijn van de mensen, de trots voor die bewoners van de vele farvela's die de stad rijk is. Maar waar waren die dan? Waar waren de mensen? Bij het boogschieten, daar midden in het centrum van Rio – op de beroemde carnivalsstraat – stonden nog geen honderd mensen te kijken.

Bij de hockeywedstrijden waren er misschien een paar duizend fans, allemaal Nederlands en allemaal in dat ene vak dat je op de TV kon zien. De tribunes achter de goals zijn alleen open geweest bij de finale, bij alle andere wedstrijden waren ze dicht. De farvela's lagen om de hoek, maar alle tickets waren naar de sponsors gegaan. 100 duizenden kaarten voor Coca-Cola, MacDonalds en Adidas, die daarmee een

goede sier konden maken maar de echte liefhebber niet bereikten. Dus de stadions waren leeg.

Veiligheid en zekerheid

En plots zie ik het overal om me heen. Het zit in het WK wielrennen dat in Qatar wordt georganiseerd en zo ook het WK voetbal. Maar ook op de school van Joep en Niels waar alles via de regels gaat. Ik hoor het in de vragen van de mensen uit de organisaties die mij hebben uitgenodigd mijn verhaal te vertellen. Als ik praat over doelen stellen, de context beïnvloeden en daarin het verschil te maken. Over passie en juist die magie. En ik hoor dan hoe verstikt mensen zich voelen in het systeem. De regelgeving in en om hun organisatie. Maar het gaat verder dan dat: het iets lijkt te zijn van de hele samenleving. Een soort matheid waarin alles is georganiseerd en teruggebracht tot vormen. Tot veiligheid, tot zekerheid, tot geld en de verbouwing van het huis. Alles is uitgedacht vanuit het beeld over hoe het zou moeten zijn.

Maar waar blijft dan de magie? De magie die bijzondere momenten bijzonder maakt, de magie die kleur geeft aan het leven. Iedereen heeft het maar over de aantallen medailles, maar wees eerlijk: wat weet je

nog over het aantal medailles op de Olympische Spelen van de laatste twintig jaar? Welke betekenis heeft dat aantal voor jou als mens, voor de breedtesport in het totaal, voor ons als land in de wereld? Dat weet toch niemand meer?

Maar wat we wel nog weten is dat Epke die ene oefening perfect uitvoerde en hoe de commentator Hans van Zetten daarop reageerde. Daar was de magie! Daar waren even de echte liefhebber en de echte held. Of dat Jan Smeekens op een 100^e na het goud misliep, dat Annemieke van Vleuten de overwinning voor het oprapen had en onderuitging. Of dat Pieter van den Hoogenband goud won op het koningsnummer. Het is niet het aantal medailles dat blijft hangen, maar het zijn de verhalen. Het gaat over het heldendom waarmee we onszelf kunnen identificeren, waardoor we zelf mee winnen of mee verliezen en waarin we daarin samen zijn.

Wanneer je echt wil winnen, dan moet je de magie juist omarmen. De kans vergroten dat 'het' gebeurt. Dat leerde ik van Peter Mueller, de Amerikaanse schaatscoach die

Het is niet het aantal medailles dat blijft hangen, maar het zijn de verhalen.

iets in mij heeft aangezet, iets wat mij zo fundamenteel heeft veranderd en iets wat zo fundamenteel haaks staat op het verbod op teenslippers.

De Olympische spelen gaan over het moment waarin het proces van opoffering, van lijden, van pijn en doorzetten, en van het eindeloos perfectioneren van die ene beweging tot een explosie komt voor het oog van de wereld. Waarin de strijder de strijd aangaat met de natuurwetten en

dwars door de zwaartekracht heen breekt. En dat kan niet zonder magie. Alles moet op zijn plek vallen en dat is niet het resultaat van een perfect trainingsschema, of gegarandeerd blessurevrij blijven. Dat is het resultaat van het aanboren van een kracht van binnenuit, van het echt willen winnen ten koste van alles.

**Dit is het moment! Dit zijn
jouw Spelen! De is de kans
waar je al die jaren alles
voor aan de kant hebt gezet!**

Dit is het moment! Dit zijn jouw Spelen, onze Spelen! Dit is de kans waar je al die jaren alles voor aan de kant hebt gezet. Dit gaat over al die keren dat ik op zaterdagochtend de vuilnisbelt net zo lang omhoog sprintte tot ik in een foetushouding in mijn eigen kots lag en wist dat dít de training was die het verschil zou gaan maken tussen winnen of verliezen. Dit moment, dit vormt mij als mens waardoor ik op die laatste 100 meter de totale verzuring in mijn benen kan weerstaan. Waarin alles in mijn lichaam schreeuwt dat ik omhoog moet komen, maar ik net wat dieper kan blijven dan mijn tegenstander.

Het gaat over Sven Kramer die uitzoekt welke matras het beste past bij zijn rug, daar zoveel matrassen van koopt dat hij ze uit kan verzenden naar de hotels bij iedere schaatsbaan in de wereld waar hij komt. Het gaat over Max Verstappen die op het natte Braziliaanse circuit de hele weg verkent op zoek naar lijnen die de rest niet kent, omdat ze allemaal netjes op de ideale lijn blijven. Het gaat over die leraar die wel zijn nek uitsteekt voor het kind dat niet in het systeem past, of juist over die leerling die

zich niet laat klein maken door hoe het hoort, maar zijn eigen plan trekt.

Want bovenal gaat het erover dat zij al die keuzes maken vanuit zichzelf. Dat zij eigenaar zijn van hun leven, van hun prestatie. En kom bij hen niet aan met een verbod op teenslippers op het strand van de Copa Cabana, want ze lachen je uit.

De lessen die ik leerde

Ik heb het voorrecht gehad om een tijd lang topsporter te mogen zijn. Ik heb me vrij kunnen maken om te ervaren hoe presteren werkt. Hoe het lichaam werkt, hoe de geest werkt en wat er nodig is om te winnen. Ik heb een aantal fantastische coaches gehad die allemaal anders dachten en allemaal anders keken.

Ik heb geleerd hoe het uiteindelijk aan mij is om alles wat de wereld te bieden heeft terug te brengen tot wat ik nodig heb in wie ik ben en wat voor mij belangrijk is in het leven. Ik heb vanuit al hun inzichten en alle ervaringen die daaruit voortkwamen mijn eigen manier van denken en kijken kunnen opbouwen. Een manier van kijken waarvan ik hoop dat die nu juist ook jouw kijk op het leven kunnen helpen kleuren.

Want juist het leren opzoeken van de magie is wat mij enorm heeft geholpen om uiteindelijk wereldkampioen te kunnen worden. En het is precies die manier van denken die ik zo mis in de

sportwereld, binnen de talloze bedrijven waar ik een kijkje heb mogen nemen en ook in de samenleving als geheel. Wie willen wij zijn? Wie wil ik zijn? En hoe geven we daar vorm aan?

Mijn ontmoeting met Wouter Hart

In 2014 las ik het boek 'Verdraaide organisaties – terug naar de bedoeling' van Wouter Hart. Het boek greep mij aan omdat ik in zijn woorden over sturing in organisaties een grote vergelijking zag met hoe ik in de sport had leren kijken. Ik heb hem uitgenodigd voor een kop koffie in Dalfsen en dat bleek de start van een vriendschap waarin we eindeloze gesprekken hebben gevoerd, we elkaar scherpten in ons denken en besloten dit boek te schrijven.

Magie kun je niet maken, niet afdwingen en niet in een model vangen. Wel heb ik door de jaren heen steeds meer inzicht gekregen in hoe we magie kunnen blokkeren of juist kunnen toelaten of zelfs uitnodigen in wat we doen. Hoe we als het ware de kans kunnen vergroten of verkleinen dat 'het' ontstaat.

**Magie kun je niet afdwingen.
Je kunt wel de deur
behoorlijk dicht doen. Óf juist
open zetten en daarmee de
kans vergroten dat 'het'
ontstaat...**

Deze inzichten hebben we samengebracht in vier samenhangende perspectieven waarvan er twee juist heel maakbaar zijn, maar die allebei worden aangevuld met een minder maakbare tegenhanger.

We hopen dat je met dit boek taal vindt voor wat je al lang voelt en dat het daarmee ook gemakkelijker wordt om op je werk, bij het sporten en in je leven iets meer ruimte te vinden voor dat wat misschien niet maakbaar of telbaar is maar er wel toe doet in wat we zelf of samen willen bereiken.

Tot slot. Deze inleiding vormt de basis van het boek dat we aan het schrijven zijn, de podcast die we zijn gaan maken, de events en trainingen die we ontwikkelen en de lezingen die we geven.

Spreekt het je aan? Volg ons via bijvoorbeeld onze nieuwsbrief. Heb je inzichten en ideeën naar aanleiding van deze inleiding die je graag met ons deelt? Schroom niet en neem contact met ons op!

We maken prachtige avonturen mee in deze zoektocht 'Van maakbaar naar magisch'. Zo waren de spelen van Parijs juist weer prachtig in lijn met onze filosofie en spraken we vele inspirerende mensen. Van muzikant Alain Clark tot oud-Generaal Mart de Kruif. Van FC Utrecht trainer Ron Jans tot cultureel antropoloog Jitske Kramer. En van Waterschapkenner Maarten Veldhuis tot onderwijskunstenaar Sjef Drummen.

Juist in een wereld waarin het om ons heen soms steeds meer om macht en geld lijkt te gaan, om meetbare resultaten en het uitsluiten van risico's, willen wij bijdragen aan een manier van denken die ons juist weer met onszelf en onze omgeving verbindt.

Doe je mee?

Met sportieve groet,
Erben Wennemars en Wouter Hart, Dalfsen
2025

www.topsportlesseninleiderschap.nl